

5. Резолюція A/RES/72/190 «Положение в области прав человека в Автономной Республике Крым и городе Севастополе, Украина», принятая Генеральной Ассамблеей 19.12.2017 года. URL: <https://undocs.org/ru/A/RES/72/190>.

6. Костицький В.В. Теолого-соціологічне розуміння права: Конституція України як Суспільний договір. *Соціологія права*. 2015. № 1-2 (12-13). С. 3-9.

УДК 347.773 (043.2)

Філінович В.В., к.ю.н.,
Шидловський В.П., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВА АВТОРА ПРОМИСЛОВОГО ЗРАЗКА І ЇХ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ

Цивільно-правові відносини, які виникають на підставі права на промисловий зразок регулюються Цивільним кодексом України та Законом України «Про охорону прав на промислові зразки» (далі – Закон).

Таким чином, Законом визначені ключові поняття, які виникають у даному виді цивільно-правових відносин, а саме поняття промислового зразка як – результат інтелектуальної, творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання. Особа, яка створила промисловий зразок – автор; суб'єкт, який володіє промисловим зразком – власник. Власник являється володільцем інтелектуальної власності на зареєстрований та/або незареєстрований промисловий зразок.

Власник результатів інтелектуальної діяльності має особливий статус, що виражений можливостями суб'єкта: використовувати промисловий зразок; дозволяти використовувати винахід (видавати ліцензії); право перешкоджати неправомірному використанню, в тому числі забороняти таке використання; інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом. Майнові права на промисловий зразок належать володільцю відповідного патенту (свідоцтва), якщо інше не встановлено договором чи законом [1].

Отже, авторство не дає можливість володіти та охороняти права на промисловий зразок у встановленому законодавством порядку. Суб'єктами права інтелектуальної власності, уданому випадку, являється власник.

Захист інтересів власників промислового зразка здійснюється відповідного до чинного законодавства, а саме Законом, що встановлює захист прав даних суб'єктів судовому порядку. Таким чином, будь-яке

порушення інтересів та свобод власника зареєстрованого чи незареєстрованого винаходу промислового зразка, вважається порушенням, що тягне за собою відповідальність згідно із чинним законодавством.

Цивільний кодекс також передбачає способи захисту цивільних прав та інтересів судом, серед яких виділяють: 1) визнання права; 2) визнання правочину недійсним; 3) припинення дії, яка порушує право; 4) відновлення становища, яке існувало до порушення; 5) примусове виконання обов'язку в натурі; 6) зміна правовідношення; 7) припинення правовідношення; 8) відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; 9) відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Окрім власника зареєстрованого чи незареєстрованого промислового зразка, вимагати поновлення порушених прав власника за його згодою може особа, яка придбала ліцензію.

Суди відповідно до їх компетенції розв'язують спори про: авторство даного винаходу; встановлення факту використання промислового зразка; встановлення власника; порушення прав власника; право попереднього користування; компенсації [2].

У чинному законодавстві зазначено, що не можуть одержати правову охорону відповідно до Закону як промислові зразки:

1) об'єкти архітектури промислового, технічного та споруди іншого призначення. Наведені об'єкти за наявності усієї сукупності ознак відповідно до закону визнаються творами архітектури і охороняються законом як об'єкти авторського права;

2) власне друкована продукція: книжки, газети, буклети, що охороняються нормами авторського права;

3) об'єкти нестійкої форми з рідких, газоподібних, сипких та речовин подібного роду. Дані об'єкти не підпадають під правову охорону цілком, адже нестійкість їх форми не дає змоги вирішити їх зовнішніми засобами художнього конструювання;

4) існують випадки визнання виробу і промисловим зразком, і товарним знаком (наприклад: флакон для парфумів, пляшки). Дані об'єкти можуть охоронятися нормами захисту права власника промислового зразка і товарного знака. Принциповими відмінностями лише є те, що подібні об'єкти промислової власності виконують різні функції і оформляються в різних порядках;

5) твори декоративно-прикладного мистецтва не мають чітких критеріїв розмежування і промислових зразків не існує, що дає можливість визнання багатьох творів декоративно-прикладного мистецтва у якості промислових зразків [3, с. 344].

Україна дотримується світової новизни та індивідуальності, що є

важливими ознаками при реєстрації промислового зразка та в результаті визначення правового статусу автора та власника винаходу, його захисту у разі порушень. У даному випадку це означає, що промисловий зразок набуває характеру новизни та індивідуальності у разі відсутності аналогічних винаходів у світі [4, с. 47].

Зважаючи на вищевикладений матеріал можна зробити висновок, що саме поняття промислового зразка і набір критеріїв визнання певного результату інтелектуальної діяльності у якості промислового зразка, містить нечіткі визначення новизни та індивідуальності. Відсутність регламентованого та чітко вираженого пояснення даних критеріїв залишає можливість порушення права автора і власника, зменшує ефективність правового захисту інтелектуальної власності даних суб'єктів.

Література

1. Цивільний кодекс України. Станом на 03.03.2021. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 296 с.
2. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
3. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів / О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
4. Право інтелектуальної власності України: конспект лекцій / В.М. Крижна, Н.Є. Яркіна; за ред. В.І. Борисової. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2008. 112 с.

УДК 347.781(043.2)

Чумак А.В., юрист відділу освіти,
молоді та спорту виконавчого комітету
Піщанської сільської ради, м. Кременчуг, Україна

Маринюк О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВИКЛЮЧНЕ (МАЙНОВЕ) ПРАВО АВТОРА

Україна, як переважна більшість країн світу, має систему нормативно-правових актів, спрямованих на захист авторського права та суміжних прав. Цивільний кодекс України сформулював загальні передумови «участі» в економічному обігу абсолютно нового об'єкта цивільних прав – виключних майнових прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності. Але варто зауважити, що наше українське законодавство в